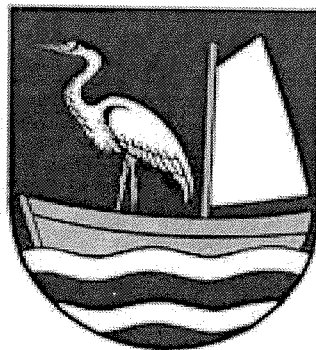

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Wydminy
na lata 2013 – 2016

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	3
2. Zjawisko przemocy.....	4
2.1. Definicja przemocy w rodzinie.....	4
2.2. Stereotypy.....	7
2.3. Skutki przemocy.....	8
3. Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	12
4. Diagnoza problemu w gminie Wydminy.....	14
5. Ocena możliwości realizacji programu.....	17
6. Beneficjenci programu.....	20
7. Realizatorzy programu.....	21
8. Cele i założenia programu.....	22
9. Zakładane efekty programu.....	24
10. Ewaluacji, monitoring, finansowanie.....	25

1. WPROWADZENIE

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrożenie w życie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Program opiera się na ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz jest tożsamy z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ustawa ta ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Głównym celem gminnego programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w gminie Wydminy a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Zasadniczym, szerszym celem programu, do którego osiągnięcia ma służyć realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie problemu i skali skutków przemocy domowej. Cele główne, bezpośrednio zakładane w programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Założenia niniejszego programu zgodne są z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na rok 2013 dla Gminy Wydminy. Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przy współpracy innych instytucji i organizacji, zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie oraz poprawy kondycji rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Wydminy.

2. ZJAWISKO PRZEMOCY

2.1. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodując cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna – tzn. jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka, nakierowanym na kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, odbywa się w warunkach nierównowagi sił - sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą, prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary, powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Prawna definicja przemocy określona jest w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 2 pkt 2 jako: „przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Formy przemocy:

Przemoc psychiczna – okazywana jest np. przez poniżanie, szantaż emocjonalny, nadmierną kontrolę, wywieranie presji psychicznej, upokarzanie, używanie gróźb, drażnienie, wyśmiewanie w towarzystwie, wymuszenie lojalności, zakaz wyrażania własnego zdania, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wzbudzanie poczucia winy, nieposzanowanie godności, lekceważenie prywatności i granic drugiej osoby, zmuszanie do wysiłku, ograniczanie snu i pożywienia, nieokazywanie uczuć, odrzucenie, celowe traktowanie „milczeniem”.

Przemoc fizyczna – jest to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. W jej zakres wchodzi na przykład takie zachowania jak: bicie, poszturchiwanie, uderzanie, kopanie, ciągnięcie za ciało, włosy, popychanie, szarpanie, duszenie, policzkowanie, użycie broni.

Przemoc seksualna – która obejmuje różne działania, w tym wymuszony stosunek płciowy (gwałt) w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy w ramach związku lub poza nim, molestowanie seksualne (w tym domaganie się stosunku płciowego w zamian za pracę), wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych intelektualnie bądź fizycznie, zmuszanie do prostytucji, a też dotkliwe krytykowanie zachowań seksualnych.

Przemoc ekonomiczna – polega na całkowitym uzależnieniu finansowym ofiary przemocy od sprawcy, przybiera ona różne formy: począwszy od pełnego kontroli i nakazów wydzielania pieniędzy, do zaciągania kredytów czy zmuszania do ich zaciągania wbrew woli partnera, może to być też odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie czy lekceważenie podstawowych potrzeb materialnych bliskich osób, uniemożliwienie podjęcia pracy.

Zaniedbanie – jest to niezaspokojenie potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej tę formę przemocy stosują osoby dorosłe wobec dzieci; niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego

rozwojem, problemami itp.

Należy podkreślić, że osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny.

Cykl przemocy składa się z następujących faz:

a) fazy narastającego napięcia;

b) fazy ostrej przemocy;

c) fazy miodowego miesiąca

Ostatnia faza sprawia, że osoby dotknięte przemocą późno zgłaszają się po pomoc i długo tkwią w sytuacji bardzo trudnej. Często też wycofują zawiadomienie o przestępstwie, gdy tylko sprawca zmienia swoje zachowanie i zaczyna być miły. Robią tak w nadziei na trwałą zmianę zachowań swojego partnera. Zazwyczaj w rodzinie, w której występuje problem przemocy znacznie zaburzona jest komunikacja wewnątrzrodzinna, a osoba stosująca przemoc jest przyzwyczajona do tak patologicznego sposobu sprawowania kontroli nad ofiarami. W takiej rodzinie obecne jest stałe poczucie zagrożenia i niepewności, a sprawca przemocy staje się mistrzem w stosowaniu technik manipulacyjnych.

2.2. STEREOTYPY

W świadomości społecznej funkcjonuje wiele mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, przy czym większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy lub jako jej usprawiedliwienie, służąc do ukrycia, zamaskowania i zbagatelizowania problemu. Są one bardzo niebezpieczne, ponieważ z jednej strony - zniewalają ofiarę przemocy i sprzyjają sprawcy, dając mu sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc i o bezkarności, a z drugiej- utrudniają świadkom reagowanie i decyzje o pomocy dla ofiar.

Wśród najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie znajdują się następujące stwierdzenia:

1. *„Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”*
2. *„Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”*
3. *„Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar”*
4. *„Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył”*
5. *„Nikt nie powinien interweniować w sprawach rodzinnych”*
6. *„Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc”*
7. *„To był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy”*
8. *„Gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy”*
9. *„Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”*
10. *„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”*
11. *„Osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie”*
12. *„Ofiary przemocy w rodzinie wyolbrzymiają problem”*
13. *„Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem rzadkim”*

Tymczasem wiedza naukowa, badania i doświadczenie specjalistów obalają

stereotypy i dowodzą, iż przemoc to nie osobisty problem, tylko przestępstwo z art.207 k.k. Niezatrzymywana prowadzi do eskalacji i jest realnym zagrożeniem dla zdrowia i życia. Powoduje bardzo poważne urazy nie tylko fizyczne, ale też psychiczne. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny. Przemoc wobec osób najbliższych jest zjawiskiem, które dotyka zarówno rodziny ubogie jak i rodziny z wyższych sfer społecznych. Osoby, które dopuszczają się przemocy wobec najbliższych pochodzą ze wszystkich grup społecznych i zawodowych. Wbrew w/w schematom nie muszą być alkoholikami, ani też osobami psychicznie lub emocjonalnie zaburzonymi. Przemoc jest poważnym problemem, który niszczy nie tylko osobę, która jej doświadcza, ale również innych członków rodziny narażonych na uczestniczenie w aktach przemocy, dlatego nie można ukrywać przemocy i pozostawać biernym. Ujawnienie problemu i zwrócenie się po specjalistyczną pomoc nie ma nic wspólnego z ujawnianiem tajemnic rodzinnych; przemoc w rodzinie nie jest nikomu przeznaczona, doznawanie przemocy przez lata nie oznacza, że tak musi być i że trzeba się z tym pogodzić.

2.3. SKUTKI PRZEMOCY

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

Skutki indywidualne

Osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki psychoaktywne, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony, mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób liczba osób,

pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka.

Służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych - ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

Pomoc społeczna – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej,

specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

Edukacja – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.

Prokuratura i sąd (karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.

ZUS – zwolnienia lekarskie i renty.

Pracodawcy – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie

3. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA

PRZEMOCY W RODZINIE

Art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2010 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustawach (Dz. U. z 13lipca 2010r), stwierdza, iż: „ Do zadań własnych gminy należy w szczególności: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą; zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych."

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1231, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2002r. Nr 7, poz. 58, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.);

- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz.U z 2001 r. Nr 142, poz.1591);
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111, poz 535, z późn. zm.);

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest skorelowany z następującymi programami:

- 1.*Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006- 2016;*
2. *Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015;*
- 3.*Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na rok 2013.*

4. DIAGNOZA PROBLEMU W GMINIE WYDMINY

Gmina Wydminy położona jest w województwie warmińsko – mazurskim w powiecie giżyckim nad Jeziorem Wydzińskim. Gminę Wydminy zamieszkuje 6759 osób – 3349 kobiet i 3410 mężczyzn (dane na dzień 10 stycznia 2012r.),

w skład gminy wchodzi 28 sołectw. Na terenie gminy Wydminy znajdują się:

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wydminach, w skład zespołu wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Feliksa Nowowiejskiego z oddziałem „0”
- Gimnazjum
- Samorządowe Liceum Ogólnokształcące

Zespół Szkół w Gawlikach Wielkich, w skład zespołu wchodzi:

- Szkoła Podstawowa z oddziałem „0”
- Gimnazjum

Szkoła Podstawowa w Talkach wraz z oddziałem „0”

Szkoła Podstawowa w Zelkach wraz z oddziałem „0”

Na terenie gminy działa Punkt Konsultacji i Poradnictwa w zakresie uzależnienia alkoholowego – pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym, motywowanie do podjęcia leczenia, edukacja na temat choroby alkoholowej. Prowadzona jest także grupa wsparcia AA w oparciu o prace z terapeutą. Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach. Pomocą Ośrodka w 2012r. Objęto 684 rodziny w tym 1580 osób w rodzinach. Powodem przyznawania pomocy dla tych osób/rodzin było przede wszystkim: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm. Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów wynika, że przemoc występująca w rodzinie jest ukrywana i zatajana. Jest to nadal temat wstydlivy i jakby lekceważony aż do chwili zaistnienia sytuacji

drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Bardzo często osoby nawet nie wiedzą, że są ofiarami przemocy (np. psychicznej), godząc się na swój los i nie oczekują pomocy z zewnątrz („bo tak musi być”). Ośrodek realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Policją, Sądem, Prokuraturą, kuratorem sądowym, kuratorami społecznymi, pedagogami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi osobami oraz instytucjami. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników ośrodka. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest organem podejmującym czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, ale należy podkreślić, że w wielu przypadkach zwykle klientem komisji jest osoba będąca jednocześnie sprawcą przemocy wobec najbliższych bądź ofiary.

Komenda Powiatowa Policji w Giżycku – Punkt Posterunku Policji w Wydminach mając na celu podniesienie skuteczności systemu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w 2009r.: założono 11 „Niebieskich Kart”, w roku 2010 założono 3 „Niebieskie Karty”, w roku 2011 założono 7 „Niebieskich Kart”, w roku 2012 założono 2 „Niebieskie Karty”. Do Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie zostały zgłoszone 3 osoby.

W obszarze pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach udziela pomocy finansowej, świadczy pracę socjalną, wskazuje miejsca gdzie można uzyskać pomoc, współpracuje ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olecku.

Zespół Interdyscyplinarny - praca w zespole oparta jest na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. W 2012r. rozpatrzono 2 wnioski („Niebieskie Karty”) dotyczące podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie.

Procedura Niebieskiej Karty - mimo, że w relacjach międzyludzkich przemoc

istniała od zawsze, to o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Problem przemocy wymaga podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. *Zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach i pomaganie ofiarom jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania różnych ludzi i organizacji.* Procedura „Niebieskiej Karty” jest przykładem łączenia kompetencji różnych służb. Głównym celem tej procedury jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedur i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wymusiła zmiany w procedurze. Rozporządzenie m. in. określa:

- tryb postępowania w przypadku pozyskania przez odpowiednie służby informacji o wystąpieniu przemocy w rodzinie, zmienia obowiązujące formularze "Niebieskiej Karty", które dotychczas wypełniane były jedynie przez funkcjonariuszy policji i pracowników ośrodków pomocy społecznej, a teraz także przez przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia.

Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” to początek procesu pomagania. Każda z w/w służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy w rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Zastosowanie procedury „Niebieskiej Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

5. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI PROGRAMU

1. Mocne strony:

- powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Wydminach, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; istnienie na terenie gminy wielu podmiotów dysponujących pracownikami pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o faktach przemocy domowej (m.in. pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy szkolni);
- sprawnie funkcjonujący system przeciwdziałania problemom alkoholowym, często związany z problemem przemocy domowej - funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wydminach;
- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego - diagnozowanie problemu i prowadzenie działań terapeutycznych przez specjalistę w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

2. Słabe strony:

- niski poziom świadomości społeczności na temat przemocy domowej – czym ona jest, cykl przemocy, skutki psychologiczne i prawne stosowanej przemocy;
- niewystarczające upowszechnienie informacji o naturze problemu przemocy domowej;
- niewystarczające upowszechnienie informacji o kompetencjach i zadaniach

realizowanych przez podmioty działające na rzecz rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą i problemem alkoholowym na terenie gminy;

– niewystarczająca znajomość zagadnień profilaktyki zdrowia psychicznego wśród mieszkańców gminy - mała dostępność usług świadczonych przez psychologów;

– problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie.

3. Szanse:

– mobilność i elastyczność działania kadr podmiotów zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy;

– możliwość pozyskania środków na projekty rozwojowe z Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”;

– zapewnienie społeczności szerokiego dostępu do informacji i poradnictwa w zakresie rozpoznawania problemu przemocy w rodzinie, źródeł uzyskania przemocy i terapii rodzin doświadczających przemocy;

– akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.

4. Zagrożenia:

- brak perspektyw rozwoju dla młodych ludzi, co sprzyja popadaniu w kryzysy psychiczne;
- słaba aktywność społeczeństwa;
- pogłębiający się problem ubóstwa i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem przemocy w rodzinie;
- wzrost bezrobocia i patologii społecznych;
- niewystarczający poziom finansowania placówek pomocowych.

6. BENEFICJENCI PROGRAMU

Bezpośrednim wsparciem w ramach programu zostaną objęci wszyscy mieszkańcy gminy Wydminy, a w szczególności:

- osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- osoby dorosłe jak i dzieci doświadczające sytuacji kryzysowej,
- osoby pozostające w konflikcie rodzinnym,
- osoby i rodziny z problemem bezrobocia,
- osoby i rodziny z problemem uzależnień,
- młodzież doznająca kryzysów wieku dojrzewania i ich rodziny.

Inne podmioty objęte realizacją programu:

- pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- nauczyciele i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji
- członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pracownicy służby zdrowia,
- członkowie zespołu interdyscyplinarnego,
- ogół mieszkańców gminy.

7. PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

1. Urząd Gminy Wydminy
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wydminach,
4. Placówki szkolne i przedszkolne na terenie gminy Wydminy,
5. Zespół Interdyscyplinarny w Wydminach,
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wydminach,
7. Komenda Powiatowa Policji w Giżycku
8. Sąd Rejonowy w Giżycku
9. Pedagog szkolny
10. Gminny Ośrodek Kultury w Wydminach
11. Organizacje pozarządowe

8. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy, zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

Cel główny będzie realizowany przez cele szczegółowe.

Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Rozwijanie profilaktyki przemocy w rodzinie adresowanej do różnych grup społecznych.
3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia socjalnego, pracy socjalnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, interwencji kryzysowej i psychoterapii.
5. Rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego, systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Opracowane cele szczegółowe programu mają przede wszystkim ograniczyć skalę zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy. W realizację programu zaangażowane zostaną różne podmioty, instytucje i organizacje, których zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cele programu

tożsame są z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cele szczegółowe będą realizowane poprzez:

1. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariuszy Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej.
2. Systematyczna edukacja społeczności poprzez lokalne środki przekazu, która ma przede wszystkim ma celu zwalczanie stereotypów utrudniających pomaganie, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy (drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach, tablicach stałych informacji, kampanie informacyjne i edukacyjne itp.);
3. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Wydminach.

9. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

Głównym zakładanym efektem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy. Wśród zakładanych efektów realizacji programu znajdują się:

1. Zmiana postaw społeczeństwa wobec problemu przemocy w rodzinie i innych doświadczeń kryzysowych;
2. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom doświadczającym kryzysów życiowych oraz sprawcom przemocy w rodzinie;
3. Zacieśnienie współpracy pomiędzy specjalistami, instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób doświadczających kryzysów życiowych;
4. Poszerzenie świadomości społecznej w zakresie dostępnych form pomocy i instytucji działających w tym zakresie;
5. Dotarcie z różnymi formami pomocy do grup i środowisk marginalizowanych i pozbawionych dostępu do pomocy specjalistycznej;
6. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie;
7. Spadek liczby rodzin, w których przeprowadzane były interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie

10. EWALUACJA, MONITORING, FINANSOWANIE

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny w Wydminach podczas monitoringu. Monitoring (zbieranie i analiza danych) będzie przeprowadzany raz do roku. Ewaluacja projektu powinna dostarczyć odpowiedzi, jaka jest trafność, skuteczność, użyteczność i efektywność programu. Powinna określić, czy cele projektu są odpowiednie w stosunku do ewoluujących potrzeb. Do jakiego stopnia oddziaływanie projektu przyczyniło się do osiągnięcia celu głównego, celów szczegółowych i czy odpowiada potrzebom odbiorców programu oraz w jakim zakresie można oczekiwać, że pozytywne zmiany będą trwać po zakończeniu projektu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przeznacza na realizację zadań środki własne gminy, a ponadto ubiegać się będzie o dofinansowanie z innych źródeł. Sprawozdanie z realizacji programu będzie przedkładane Radzie Gminy do dnia 31 marca każdego roku za rok poprzedni, przedstawiając efekty realizacji programu, poziom osiągniętych wskaźników dla poszczególnych celów oraz propozycję niezbędnych zmian do programu na lata następne.